

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เจอรธรรมต้องเข้าป่า

ก่อนจึงหัน

พระมานันท์เท่าไร (๓๔ ครั้งผม) แล้วพระในวัดเรามีเท่าไร (พระ ๕๗ เณร ๑ ครั้งผม) ท่านไม่ฉันท่านก็ภาวนา องค์ไหนท่านไม่มาฉันท่านก็ภาวนาของท่าน ถ้าภาวนาเอาจริงเอาจังแล้วไม่ค่อยฉันจึงหัน คือการอดอาหารดีไปทางสติ สตินี้ดี ยิ่งอดไปหลายวันเท่าไรสติติดตลอด ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับไม่มีผลเลยถ้าอดไปหลายวันนะ แต่คนเรามันตายได้นี่ ก็ต้องมีผ่อนผันสั้นยาว แต่ยังไงก็ต้องมีผ่อนมือดบังลับปนกันไปกับความอึด พอดี อย่าให้อึดมาก การภาวนาเรื่องอาหารนี้มีผ่อนเสมอดี ถ้าอึดไม่ดี สติไม่ดี จากนั้นความขี้เกียจขี้คร้าน นอนมาก.ถ้าฉันอึดๆ แล้วยอนมาก สติไม่ดี ขี้เกียจ ฉันน้อยหรืออดสติดี ความเพียรคล่องแคล่ว

ผู้ที่จะทำอะไรต้องให้มีเหตุมีผลคัดเลือกด้วยดีก่อนทำ ไม่ใช่ทำสักแต่จะทำ ไม่ได้ไม่ค่อยได้ผล ทำอะไรให้สังเกตเหตุกับผล เช่นอย่างที่ว่านี้ผ่อนอาหารการภาวนาเป็นยังไง ฉันปรกติเราก็ฉันมาแล้ว ที่นี้ผ่อนอาหารการภาวนาเป็นยังไง อดอาหารการภาวนามีสติเป็นสำคัญเป็นยังไง ต้องสังเกต ไม่สังเกตไม่ได้นะ สักแต่ว่าทำๆ ส่วนมากจึงไม่ค่อยได้หลักได้เกณฑ์ภายในจิตใจบรรดานักภาวนาเรา ถ้ามีสติหรือมีปัญหาพิจารณาทดสอบความเพียรของตัวเอง อิริยาบถใดมีผลมาก เช่น ยืน เดิน นั่ง สามอิริยาบถหนักทางไหน นอน นอนก็ภาวนา แล้วอดอาหารผ่อนอาหารเป็นยังไงกับฉันธรรมดา ต้องได้ทดสอบอยู่เรื่อยๆ เราจะเห็นแก่ปากแก่ท้องไม่ได้ ต้องเห็นแก่ธรรมเอาธรรมเป็นกฎเป็นเกณฑ์ไว้บังคับเจ้าของเสมอ

พอพูดอย่างนี้ดูเหมือนได้เคยเล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟัง ลงมาจากภูเขา ไปบิณฑบาตในหมู่บ้านเขา ถึงวันแหละ คือมันจะตายจริงๆ ก็ไปเสียทีหนึ่ง ไม่ได้ไปทุกวันนะ พอไม่ไหวแล้วธาตุขันธ์อ่อนมาก ต้องฉันให้มันมีกำลังทางร่างกายหนุ่นเพียงพอเป็นไปเท่านั้นพอ สติดีๆ ตลอด ไปไม่ถึงครึ่งทาง กะว่าพอจะถึงบ้านเขาแหละ ไปพอไปถึงครึ่งทางไปนั่งจับเจ้าอยู่นั้น คือไปไม่ถึงบ้านเขา แต่จิตไม่ได้ที่นั่งนะ ร่างกายนี้อ่อนเปี้ยกแหละจนจะก้าวขาไม่ออกแล้วพักกลางทาง ส่วนใจนี้สง่างาม

นี่ท่านเรียกว่าธรรมเกิดนะ อยู่ๆ ก็มีเป็นคำพูดขึ้นมาในใจ นี่ท่านอดอาหารเพื่อฆ่ากิเลสให้ตาย เวลานี้กิเลสยังไม่ตายท่านกำลังจะตายรู้ไหม ขึ้นอย่างนี้เลย ท่านอดอาหารเพื่อจะฆ่ากิเลสให้ตาย แต่เวลานี้กิเลสยังไม่ตาย ท่านกำลังจะตายรู้ไหม นี่เรียกว่ากิเลสเกิด พอทางนั้นปรากฏขึ้นมาแล้วดับไป ทางนี้ก็ขึ้นรับกันเลย การกินก็กินมาตั้งแต่

วันเกิดไม่เห็นวิเศษวิโสอะไร อดเพียงเท่านี้จะตายเหอ เอ้า ตายก็ตาย นั่นธรรมชัดกัน มันก็พุ่งๆ ตามเดิม นี่ละกิเลสกับธรรม กิเลสเกิด ธรรมเกิดอยู่ในหัวใจ

เพราะกิเลสไม่มีที่อยู่ ท้องฟ้ามหาสมุทรไม่อยู่ อยู่ที่หัวใจสัตว์ ธรรมก็ไม่มีที่สถิต อยู่ที่หัวใจเท่านั้น เพราะฉะนั้นกิเลสกับธรรมจึงเกิดได้ที่ใจ ต้องสังเกตนักปฏิบัติภาวนา ไม่สังเกตไม่ได้นะ เวลานี้ศาสนาอ่อนมากทีเดียว สักแต่ศาสนาๆ มันอดไม่ได้นะนี้ พิจารณาจริงๆ ไม่ได้ยกโทษยกกรรมท่านผู้ใด เอาหลักเกณฑ์ของพระพุทธเจ้ามาเทียบกับท่านผู้บำเพ็ญทั้งหลายเป็นยังไง เป็นขั้นๆ ของการบำเพ็ญ เป็นเพศของพระของโยม ต่างกันอย่างไรบ้าง เอามาพิจารณาเทียบเคียงดู รู้สึกว่าอ่อนแอมมาก

อยู่ในวัดก็เลยไม่คำนึงละว่าเรื่องภาวนาเป็นยังไง แล้วจะมีธรรมมีธรรมปรากฏ ได้ยังไง พูดถึงเรื่องอรรถเรื่องธรรมเรื่องมรรคผลนิพพานหัวเราะเยาะเย้ยกัน เพราะตัวมันไม่เคยทำมันหัวเราะ มุตรคุณหัวเราะทองคำ เป็นอย่างนั้นละ ท่านผู้ภาวนาผู้ทรงมรรคทรงผล อย่างสมัยปัจจุบันนี้คือครูบาอาจารย์ที่ท่านมาสอนพวกเรานี้ ท่านเอาจริงเอาจังเหมือนครั้งพุทธกาลที่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ท่านเอาจริงเอาจังจนได้มรรคได้ผลขึ้นที่ใจๆ เพราะธรรมเป็นสวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้ว เป็น อกาลิก ให้ผลตลอดเวลา ไม่มีกาลสถานที่เวลาเวลามาขัดมาขวางได้ ท่านทำของท่านท่านก็ปรากฏ

สติเป็นสำคัญ การฝึกหัดภาวนาขึ้นอยู่กับสติ แม้แต่การงานภายนอกก็สติเป็นสำคัญอยู่ตลอดเวลา เวลาจะภาวนานี้สติจึงจับติดเลยเชียว ไม่ให้เปลว ใครภาวนาไม่เปลวสติ ตั้งสติได้ดี ผู้นั้นจะตั้งรากตั้งฐานได้ เช่นความสงบก็จะมี สมาธิก็จะเกิด ออกจากนั้นก็ก้าวทางด้านปัญญาได้คล่องตัวเพราะสติเป็นสำคัญ นักภาวนาต้องเป็นอย่างนั้น อย่าสักแต่ภาวนา มาอยู่เฉยๆ ต้องใช้ความพินิจพิจารณา ท่านว่า นิสมม กรรมเสียโย ทำอะไรๆ ก็ตามให้ใคร่ครวญ ให้พิจารณาด้วยปัญญาเสียก่อนแล้วค่อยทำลงไป จะได้ไม่ผิดไม่พลาด พวกกันจำเอา

พระเราเราก็ไม่ค่อยได้แนะนำสั่งสอน ก็แก่ลำบากมากแล้ว ภาระการงานก็มีมาก พอมีบ้างอะไรบ้างก็ทุ่มเทไปทางประชาชนทางโลกมากเสียกว่าพระ แต่ก่อนสอนพระนี่เอาจริงเอาจังมากทีเดียว เพราะประชาชนไม่ค่อยมาเกี่ยวข้องมากนักแต่ก่อน มีแต่การสอนพระ สอนก็เอาจริงเอาจัง ธรรมะเด็ดเดี่ยวเฉียบขาด ถอดออกมาจากหัวใจมาสอนเลย พระผู้มุ่งต่ออรรถต่อธรรมต่อมรรคผลนิพพานท่านก็มุ่งเต็มหัวใจ ที่นี้เวลาเทศน์นี้ก็รับกันปังๆ เลย ได้ผลอย่างนั้น ครั้นต่อมานงานการก็มาก ประชาชนก็เข้ามาเกี่ยวข้องมาก ต้องหมุนไปทางประชาชนด้วย ที่นี้พระเลยห่างเหิน เดียวนี้ไม่ค่อยได้สอนพระนะ แต่ก่อนสอนแต่พระล้วนๆ ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติภาวนา

เรานี้ถึงจะมียุ่งเหยิงวุ่นวายเกี่ยวข้องกับทางโลกทางสงสาร แต่ทำงานของพระผมไม่ไปแตะไปต้องไปรบกวนนะ ให้ภาวนา แม้แต่ประชาชนก็ให้อยู่ในบริเวณศาลานี้เท่านั้นไม่ให้เข้าไปข้างใน ข้างในให้เป็นการทำเลที่ภาวนาของพระ เอา จะเอาแต่ขนาดไหนเอาได้เลยไม่ได้เกี่ยวข้อง ภาวนา เพราะงานไม่มี เราไม่ให้พระในวัดป่าบ้านตาดมีงานสร้างนั่นสร้างนี้เราไม่ให้มี เราตำหนิมาตลอด ถึงคำสอนพระพุทธเจ้าธรรมท่านก็ตำหนิตลอด ท่านให้หาอยู่ในที่สงบสงัด เช่นในป่าในเขา ตามถ้ำเงี้ยวผา ป่าช้าป่ารกชัฏ ผู้บำเพ็ญภาวนาเพื่อมรรคผลนิพพานให้ไปหาอยู่ในที่เช่นนั้น ท่านบอกอย่างนั้นนะ ท่านไม่ได้ไล่เข้าตลาดตลอะไร พอจะไปเจอแต่กระดุกหมูกะดุกวั้นะ เจอธรรมต้องเข้าป่าบำเพ็ญเพียรด้วยความไม่ประมาท

ท่านว่า รุกขมุลเสนาสน์ พระโอราทข้อนี้เป็นปัจจุบันๆ มาตลอด ถ้าใครถือโอราทข้อนี้เป็นสำคัญภายในใจและการปฏิบัติของตัวเองแล้ว มรรคผลจะอยู่จุดนี้แหละพากันจำเอา นี่ไม่ทราบมรรคเป็นยังไง ผลเป็นยังไง เร็วๆ ร้อนๆ พระก็เลยกลายเป็นเร็วๆ ร้อนๆ ไปเสีย เฉพาะในพระกรรมฐานเราไม่ยากให้เป็น เราไม่ยากเห็นอย่างนั้นพระที่นอกจากนั้นไปมันโกโรโกโส เอาแน่นอนไม่ได้แหละ ส่วนพระกรรมฐานพอมีกฎมีเกณฑ์บ้าง เราก็อยากส่งเสริมให้มียิ่งขึ้นไปๆ เอาละให้พร

หลังจ้งหัน

พวกนักภาวนาให้พากันตั้งใจภาวนานะ ให้ได้เห็นดูชีวาลผลของการภาวนาเป็นยังไง พระพุทธเจ้าตรัสรู้ด้วยการภาวนา พระสาวกทั้งหลายที่เป็น สงฆ์ สรรณี คจฺฉามิ ของพวกเราภาวนาทั้งนั้น นั่นฟังเอาซิ เราเป็นลูกศิษย์ของท่านมีแต่ภาวนอนไม่ได้เรื่องความสงบของจิตไม่เหมือนกันนะ อย่าตื่นอย่าตกใจตามนิสัยของใครของเราอาจขึ้นแปลกๆ กัน บางรายรวมปี๊บเลยเหมือนตกเหวดกบ่อกี้มี พอถึงที่แล้วค่อยคลี่คลายออกอย่างหนึ่งก็ค่อยสงบลงๆ ส่วนมากจะเป็นค่อยสงบลงมาก สำหรับรวมลงแบบตกเหวดกบ่อนี้ ถ้าจะคิดถึงร้อยเปอร์เซ็นต์แล้วก็ ประเภทเหมือนตกเหวดกบ่อจะมีสัก ๕% หรือ ๑๐% เป็นอย่างมาก นอกนั้นเป็นไปเรื่อย ๆ

รวมลงแบบตกเหวดกบ่อนี้มักจะรู้สิ่งต่างๆ ผาดโผน จิตประเภทนี้ผาดโผน เราไม่พูดไม่ถูกนะ เป็นได้ทั้งสองอย่าง ส่วนมากมันจะลงของมันเรื่อยๆ บางทีก็ผิงเลยทันทีก็มี เพราะฉะนั้นมันเป็นได้สองอย่างสำหรับเราเองภาวนา ชนิดที่มันผิงเลยนี้ผาดโผน ชนิดค่อยสงบลงไปเรื่อยๆ นะต่างกัน ชนิดที่มันลงแบบผิงเลยนี้มันผาดโผน ลงปิ้งนี้รู้มันรู้ขึ้นละ ถ้างงเรื่อยๆ ไม่ค่อยรู้ แม้ซีแก้วที่เคยพูดเสมอ นั่นละผาดโผนมากเวลาหลวงปู่มันท่านจะจากไปท่านห้ามไม่ให้ภาวนา ตั้งแต่นี้ต่อไปห้ามไม่ให้ภาวนา คือนิสัยอันนี้ผาดโผน ท่านเป็นผู้แก้ตอนท่านอยู่นั้น เวลาท่านจะจากไปท่านห้ามไม่ให้

ภาวนา ถ้าหากว่าเป็นผู้ชายท่านจะบวชเป็นเณรให้ไปด้วย แต่นี่เป็นผู้หญิงลำบากท่านว่าเอา ให้อยูอย่างนั้นละ แล้วท่านก็ทิ้งท้ายไว้ต่อไปจะมีผู้มาสอนอยู่ มีแปลกๆ อยู่อันนี้ละ ท่านทิ้งท้ายเอาไว้ต่อไปจะมีผู้มาสอนอยู่

อันนี้ผาดโผนมากทีเดียวแม่ชีแก้ว พอรวมปีบนี้ต้องรู้สิ่งต่างๆ ถ้าวันไหนไม่ได้ ออกรู้วันนั้นเหมือนว่าไม่ได้การไต่ถามอะไร ถ้ารวมปีบมันต้องออกรู้ พวกเปรตพวกผี พวกอะไรๆ แกรู้ไปหมดนั่นละ แกล่ถึงเรื่องผี ผีก็มีกรงใส่ผีอีก ผีอันธพาลก็มี นี่แกลเห็นอย่างนั้น พวกผีทั้งหลายก็เรียกว่าผี ผีอันธพาลอยู่ในกรง เวลาไปเจอเข้า แล้วทำไมถึงขังเอาไว้ คือพวกนี้อันธพาลเที่ยวอาละวาดผีด้วยกัน มันเป็นอย่างนั้น แกรู้แปลกๆ ต่างๆ จนกระทั่งติด แม่ชีแก้วนี้ติด ภาวนาถ้ารวมแล้วไม่ได้ออกรู้เหมือนไม่ได้การไต่ถาม

พอเล่าขึ้นเรารู้แล้ว ทีนี้เราก็ฟังให้ชัดเจนแล้วเราก็ค่อยตีเข้ามาๆ แกรู้ติดเสียแล้วมันติดนะ ไม่อยากยอมฟังเสียง มันติด ค่อยตีเข้ามา รวมลงไปแล้วให้ออกก็ได้ ไม่ให้ออกก็ได้ เราค่อยว่าเอาเป็นระยะๆ เข้ามา แล้วมีแต่ออกทั้งนั้น รวมลงแล้วออกๆ ห้ามเข้ามา จนกระทั่งห้ามไม่ให้ออก นี่บังคับเลย เอา เอาไปปฏิบัติเอาให้เหนียวแน่นมั่นคง จิตรวมลงไปแล้วห้ามไม่ให้ออกเลย ให้อยู่กับที่ จากนั้นเราก็จะสอนต่อไป ไม่อยู่ ออกตลอด สุดท้ายก็เหมือนว่ามาต่อสู้กับเราเถียงเรา ไล่ลงภูเขาร้องไห้ลงไป ร้องไห้ก็ตามน้ำตานี้ไม่เกิดประโยชน์

ได้ ๔ วันกลับคืนมาอีก ถูกขนาบไล่ลงจริงๆ ร้องไห้ลงภูเขา ๔ วันกลับคืนมาอีก พอลงไปแล้วก็ว่าแห้ว เราก็หวังจะฟังเป็นฟังตายกับอาจารย์องค์นี้ แล้วก็ถูกท่านไล่ลงภูเขา ไม่มีที่ฟังแล้วจะทำยังไงที่นี่ คิดไปคิดมาก็ว่า ที่ท่านไล่ลงไล่ลงเพราะเหตุไร เอามาพิจารณาบ้างสิ เสียอกเสียใจว่าแห้วเฉยๆ ทำไม ให้หาที่ยึด เป็นยังไงท่านสอนผิดไปแล้ว เหรอจึงไม่ฟังคำท่าน เราฟังคำท่านปฏิบัติตามดูซินะ ทีนี้ไม่มีที่ไปแล้วก็กลับมาเกาะธรรมะของเรา ก็สอน พอจับนี้บอกปล่อยให้หมดข้างนอก มันจะรู้อะไรไม่ให้ออก ให้ออกตรงนี้บอกอย่างนั้น พอมานี้ลงนี้ลงไปมรรคเป็นเครื่องแก้กิเลสเป็นอุปกรณ์ของการแก้กิเลส อันนั้นไม่แก้เพลินไปอย่างนั้นละ

พอถูกไล่ลงภูเขาร้องไห้ลงได้ ๔ วันกลับคืนมาอีก คือไปเห็นโทษของตัวเองที่เราสอนยังไงก็ไม่ฟังๆ เราไล่ลงภูเขาร้องไห้ เพราะเหตุไรแก้ก็ถามตัวเอง ที่ท่านไล่ลงภูเขาเพราะเหตุไร ก็ลงที่ว่าเพราะไม่เชื่อฟังท่านท่านไล่ลงภูเขา เอ้อ สมควรแล้ว เอามาพิจารณาตามท่านว่าดูซินะ ทีนี้ก็ปล่อยข้างนอกพิจารณาตามเรา พอพิจารณาลงไปฟังนี้ มันก็ลงจ่าละซิทีนี้ ได้ ๔ วันกลับคืนมาอีก เรากำลังปิดกวดอยู่ ๔ โมงเย็นกับเณรหนึ่งอยู่บนภูเขา บ้านเขาอยู่ทางโน้น ห้วยทรายอยู่ตรงกลาง ภูเขาอยู่ทางนี้ เขาข้ามทุ่งมา พอ ๔

โมงเย็นเขาก็จะมาละ วันพระเขาจะยกขบวนขึ้นมา พอใกล้ ๖ โมงเย็นเขาก็กลับ ที่นี้พอไปถึงชั้นที่จะเอากันแล้วก็เอาละที่นี้ บอกเท่าไรไม่ฟังๆ ก็ไล่ลงภูเขาลงไปร้องให้อยู่ที่นี้เมื่อไม่มีที่ยึดที่เกาะแล้วทำไง เราหวังจะฟังครูบาอาจารย์องค์นี้แล้วก็ถูกท่านไล่ลงภูเขาก่อนที่นี้ว่าเหวไม่มีที่ยึดที่เกาะแล้วทำไง

จึงมาทบทวนดูที่ท่านไล่เพราะเหตุไร ก็เพราะไม่ฟังคำของท่าน เอาฟังคำของท่านดูซินะ ที่นี้ก็ยึดเอาคำของเราปล่อยของเจ้าของให้หมดลง มันก็ลงซิ พอลงแล้วก็พอออกจากที่ภาวนาไหว้ไปทางภูเขาลงใจละที่นี้ จึงได้ ๔ วันกลับขึ้นมา ขนบอีก มาอะไรนักปราชญ์ใหญ่ขึ้นเลย ไปลงไป โล่ เดี่ยวๆ ให้พูดเสียก่อนๆ อย่างนั้นละ ไม่เอาขนาดนั้นไม่ได้นะ คือเวลามันติดติดจริงๆ ไม่ยอมฟังเสียงใครง่ายๆ คิดดูอย่างกับกับเรานี่สอนยังงี้ก็ไม่ฟังๆ สุดท้ายต่อสู้กับเรา ต่อสู้กับไล่ลงภูเขาลงไปเพื่อจะให้ไปเป็นข้อคิด

ที่นี้กลับไปก็ไปทำตามเรานั้นก็เป็นจริงๆ พอเป็นแล้วยอม แล้วก็กลับมา ถูกไล่อีก ถูกไล่ เดี่ยวให้พูดเสียก่อนๆ ลง พอจากนั้นมาลงแล้วยอมละที่นี้ นั่นเป็นอย่างนั้นนะ แก่ผาดโผนมาก เรื่องความรู้แปลกๆ รู้ เช่นอย่างเราจะไปไหนมาไหนในวัด วัดเราอยู่ทางปากบ้านไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ วัดเขาอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ เวลาเราจะไปไหนมาไหนก็ตามนิสัยเรา เราไม่ค่อยยุ่งกับใครละ เวลาจะไปไปเลย รู้แล้วนะนั่น รู้แล้วอยู่ทางโน้นรู้ ไปแล้วนะวันนี้บอกเพื่อนฝูง วันนี้ไปแล้วนะหายเงียบ ให้คนไปดูไปแล้ว แล้วก็กลับมาถึง มาถึงแล้ว รู้แล้วนะ แน่ไม่ผิด

ความรู้การไปการมาของเราแก่จับได้แม่นยำมากไม่ผิดเลย มาถึงแล้ว เพราะเราเที่ยวกรรมฐานนี้ อยากไปเมื่อไรเราก็ไปของเรายากมาเราก็มา มากี่เข้าวัดเลย แก่คอยทราบอยู่ข้างหลัง มาถึงแล้ววันนี้ เวลาไปก็ ไปแล้วนะวันนี้ ไปดูซิ หายเงียบเลยไปแล้ว คือเวลาแก่พูดมันเย็นหมดเลย แก่ไขความออกมาว่ามันเย็นหมดเลย ไปแล้ววันนี้ พอมานี้มันอบอุ่นเข้ามาๆ พอถึงที่แล้วอบอุ่นเต็มที่ มาแล้ว นี่ละคนหนึ่งที่ได้ออกันอย่างหนัก ไล่ลงภูเขาลงไปร้องให้เหมือนกัน นี่ละความติดสมาธิ ไม่เอาอย่างหนักๆ ไม่ได้นะ ถ้าอนุโลมตามนั้นก็ไปใหญ่เลย เลยไม่มีหลักมีเกณฑ์

ที่นี้หลักมีอยู่ความจริงมีอยู่ความถูกต้องมีอยู่ จะปล่อยให้แฟนพ่านๆ ได้ยังงี้ก็ในฐานะเราเป็นครูเป็นอาจารย์ ก็หักเข้ามาๆ ตรงไหนไม่ถูกก็ตีเข้ามาๆ บางทีก็ต่อสู้กันมันไม่ยอมเข้า เอากันจนร้องไห้ นี่แก่ก็ลง ไม่นานนะ เราไปดูเหมือนปี ๙๓ มาจำพรรษาหนองผือ ๙๔ ไปจำห้วยทราย ๙๕ แก่ก็ผ่านได้ ผ่านปี ๙๕ เรากี่ ๙๓ ถ้าพูดให้ตรงๆ ก็คือว่า ๙๓ ผ่านเรา ผ่าน เรากี่มาจำพรรษาที่หนองผือ คือพ่อแม่ครูจารย์มันมรณภาพไปแล้ว พอ ๙๓ เดือนพฤษภา เรากี่ผ่านได้บนหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ ปีนั้นย้อนมาจำพรรษาที่วัดหนองผือ ๙๔ ก็ไปห้วยทราย ๙๕ แก่ก็ผ่านได้

เพราะแกตั้งใจอยู่แล้วภาวนาเป็นอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงมันออกรูปร่างต่าง ๆ มันไม่รู้ที่จะยึดอะไรต่ออะไร เลยถือเป็นมรรคเป็นผลไปหมด เวลาชี้แจงให้ฟัง เวลามันติดแล้วมันไม่ยอมฟังนะมันเถียง เอาหนักเข้า ๆ ชัดจนโล่งภูเขา ไปเห็นโทษแล้วกลับมาพิจารณาแล้วเห็นโทษแล้วก็พิจารณาตามที่เราสอนมันก็เป็น ยอมรับ แนะนำอย่างนั้น คือเรื่องการไปการมาของเรานี้แกแม่นยำมากไม่มีเคลื่อนคลาดเลย อยู่คนละวัดนะ บ้านอยู่ศูนย์กลาง สำนักชื่อยุโน้น วัดเราอยู่นั้น เราก็ไม่เคยเกี่ยวข้องกันเขา เวลาเราไปบิ๊บบอกไปอย่างนี้ ไปแล้วนะวันนี้ ไปดูไปแล้ว

ที่นี้พอแล้วไม่ต้องไปบอกละ มาแล้ววันนี้ หุงข้าวหม้อเล็กๆ แล้วจับหมากมาเราถาม หุงข้าวกับจับหมาก หุงทุกวันจับทุกวันหรือ มันหลายหนเข้า บอก ไม่ได้หุงทุกวัน จับเฉพาะวันนี้หุงเฉพาะวันนี้ละ เพราะเหตุไร คุณแม่บอกว่าท่านมาถึงแล้ว แนะนำแม่ย่านะ จัดมานี้ไม่ผิดละ นี่ก็อัฐิของแกก็เป็นพระธาตุแล้ว อัฐิแม่ชีแก้วนี้กลายเป็นพระธาตุเรียบร้อยแล้ว ก็ผ่านไปตั้งแต่ปี ๙๕ เราไป ๙๓ จำพรรษาหนองผือ ๙๔ ไปห้วยทราย ๙๕ แกก็ผ่านได้ อยู่ห้วยทราย ๔ ปี

นั่นละการภาวนาถ้าภาวนามันก็รู้ก็เห็นอย่างนั้น เพราะธรรมมีอยู่ตลอดเวลา อกาลิโก นอกจากไม่ได้ทำมันก็ไม่รู้ ถ้าทำต้องรู้ สำคัญการภาวนาสตินะ ไม่ว่าเดินจงกรมสติติดอยู่กับจิตไม่ให้จิตเพนพ่าน พอแปลอปปิความคิดคิดแล้ว คิดแล้วเป็นกิเลสไปแล้ว ท่านสอนว่า อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อวิชชาตัวรังใหญ่ของวัฏจักร มันดันออกไปให้คิดให้ปรุง อยากคิดอยากปรุงอยากรู้อยากเห็นตัวกิเลสตัวนี้ พอตั้งสติปัฏฐานบังคับไว้ไม่ให้ออก ความคิดก็ไม่ออกกิเลสก็ไม่เกิด บังคับนานเข้า ๆ จิตก็สงบได้ พอจิตสงบได้แล้วก็นั่นหนามันคงขึ้นเรื่อย ๆ

สตินี้สำคัญมากอย่าปล่อยนะใครก็ดี ต่อจากนั้นก็จิตก็เป็นสมาธิได้เลย แน่นบึงที่นี้ออกทางด้านปัญญาพิจารณาแยกธาตุแยกชั้นธัมม ปาฐาตีติบตีตาย แยกเขาแยกเราเทียบเคียงกัน นี่เรียกว่าปัญญา จะถอดถอนกิเลสละที่นี้ สมาธิดีกิเลสตะล่อมเข้ามาสู่จุดรวม ที่นี้ปัญญาตีตอนรวมนั้นให้มันแตกกระจายออกไป ผ่าน ๆ ไปโดยลำดับ แล้วพ้นด้วยปัญญา เต็มนี้เราไม่ได้สอนทางด้านจิตตภาวนานะ พระเราก็ไม่ค่อยได้สอนเต็มนั้นมันวุ่นแต่เรื่องภายนอกเป็นแกงหม้อใหญ่เลอะ ๆ เทอะ ๆ ไม่ค่อยได้เรื่องได้ราว ไม่ได้สอนพระเรานะ สอนพระเราแกงหม้อเล็กหม้อจิ๋ว การภาวนาสมาธิปัญญาชัดกันเรื่อย ๆ ที่นี้ไม่ค่อยได้สอน พระเรารู้สึกว่าห่างเหินมากเรื่องอรรถเรื่องธรรม

ตั้งแต่ก่อนไม่มีใครมาเกี่ยวนะมีแต่พระล้วน ๆ สอนได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย สอนบนศาลา ที่นี้นานเข้า ๆ คนก็มากเข้า ๆ สุดท้ายธรรมะเลยเอนไปทางแกงหม้อใหญ่ไม่ได้มาแกงหม้อเล็กหม้อจิ๋ว ผลที่ปรากฏภายในจิตก็ไม่ค่อยมี ถ้ารวมเข้ามาที่นี้แล้วจะ

ปรากฏจิตสงบ สติดีเท่าไรจิตจะสงบได้ คือคำว่าสตินี้ไม่อยู่เพียงเวลาภาวนา อยู่ตลอดเวลาสติ เคลื่อนไหวไปมาที่ไหนสติ เช่นอย่างกับคำบริการกรมให้ติดอยู่กับคำบริการกรม ถ้าจิตอยู่ในชั้นบริการกรมให้อยู่กับคำบริการกรม จิตอยู่ในชั้นสงบสติจับติดอยู่กับความสงบจุดแห่งความสงบมีนี่นะ ให้ติดอยู่นั้น ๆ จนกระทั่งจิตรวมลงไปไม่คิดไม่ปรุง มีแต่ความรู้ที่ละเอียดล่อ ให้สติจับอยู่นั้นอีก นั้นมันเป็นขั้น ๆ นะ สติสำคัญมากทีเดียว แล้วจากนั้นก็ก้าวได้

ภาวนาซิเราจะเห็นความแปลกประหลาดชัดเจนของธรรม เห็นจากการภาวนา นะ ที่เราอ่านตามตำราหรือตำราที่อ่านแต่ชื่อแต่นามของอรรถของธรรม แต่ไม่ได้สัมผัสสัมพันธ์กับธรรมแท้ ถ้าเราได้ภาวนาแล้วได้สัมผัส พอจิตสงบความสงบปรากฏขึ้นแล้ว ความสงบก็เป็นสมบัติของเรา สงบมากน้อยเพียงไรปรากฏขึ้นมากน้อยเพียงไรเป็นสมบัติของเรา ๆ ที่เราเรียนตามตำราตำรามันเป็นความจำไม่ใช่สมบัติ ยังไม่เป็นของเรา ต่อเมื่อจิตของเรามาภาวนาให้มีความสงบ ความสงบนี้เป็นของเราเรื่อย ๆ ๆ จนกระทั่งรู้แจ้งแทงทะลุ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ พอปฏิบัติเข้าไปจิตก็เป็นปฏิเวธ รู้ผลของงานโดยลำดับ จนกระทั่งแทงทะลุหมดเป็นปฏิเวธเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ไม่มีใครสอนเรื่องภาวนาจะว่าไม่บอกนะ จะไม่มีนะสอนเรื่องภาวนา ส่วนมากก็สอนกันตามปริยัติ โดยผลไม่ปรากฏในหัวใจ สอนโลกก็ผิด ๆ พลาด ๆ ไป ถ้าหัวใจมีแต่ธรรมล้วน ๆ สมาธิอยู่ที่นี้ ปัญญาอยู่ที่นี้ วิมุตติหลุดพ้นอยู่ที่หัวใจอย่างเดียวสอนไม่อัดไม่อั้น จะเอาขั้นไหนพื้มา พอปั๊บมารับกันปั๊บ ๆ ๆ เลย เพราะมันเต็มอยู่ในหัวใจนี้แล้ว ถ้าไม่มีใครที่มาเกี่ยวข้องก็เหมือนไม่รู้ไม่เห็นตาบอดหูหนวกไป พอมีสิ่งเข้ามาผ่านที่จะเป็นประโยชน์ผู้มาเกี่ยวข้องมันจะรับกันทันที ๆ เลย

ให้พากันภาวนาบ้างนักภาวนาเรา อย่างุ่นตั้งแต่ภายนอก จิตที่พาว่าุ่นมามากมาย ไม่เห็นมีความวิเศษวิโสอะไร พาว่าุ่นตลอดเป็นทุกข์ตลอด เอาให้มันสงบได้ บังคับใจให้สงบเย็น จากนั้นจิตก็จะสบาย ๆ พอจิตสงบแล้วไม่มีอะไรกวนตัวเองมันก็สบาย คำว่าจิตไม่สงบคือจิตออกคิดออกปรุงกวนตัวเอง แล้วนำอารมณ์ภายนอกเข้ามายุ่งตัวเอง มีเท่านั้นละวันนี้ เอาละให้พร

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ